

Beschrijving opdracht Hoog Specialistisch Wonen (HSW)

In dit document zijn de algemene beleidsuitgangspunten, de inkoopdoelstellingen en de omschrijving en afbakening van de in te kopen voorziening HSW beschreven.

Algemene beleidsuitgangspunten

De gemeenten in Drenthe staan gezamenlijk voor de opgave om passende jeugdhulp te organiseren voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben, waaronder verblijf.

In 2018 ontvingen de gemeenten in Drenthe via het landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' een transformatiebudget van 3 miljoen euro voor het transformatieplan JHRD. Het project kleinschalige woonvoorzieningen is één van de projecten in het kader van de transformatie in Drenthe.

Vanuit het Transformatieplan is een eerste gezamenlijke opzet geïnitieerd voor de kleinschalige woonvoorzieningen: *'Niet het kind maar de expertise reist waardoor minder kinderen worden doorgeplaatst'*.

Het project wil ervoor zorgen dat jongeren met een ingewikkelde en complexe problematiek een passende plek kunnen behouden, niet worden doorgeplaatst, door tijdelijk extra en noodzakelijke expertise in te zetten of door het bundelen van behandelexpertise op het gebied van LVB, psychiatrie en orthopedagogiek.

In Drenthe willen we dat op 2 sporen vormgeven:

a. Reizend Specialistisch Team (RST)

De inzet van het team is erop gericht de (professionele) opvoeders tijdelijk te ondersteunen en in hun kracht te zetten. Vanuit een domein overstijgend perspectief biedt het RST kennis en expertise aan professionele opvoeders van jongeren met complexe en intensieve hulpvragen. Deze hulp wordt geboden binnen hun huidige woonplek of binnen een bestaande woonvorm in Drenthe. Zo worden uit-, ver- en doorplaatsingen voorkomen.

Het RST valt buiten de scope van deze opdracht en aanbesteding.

b. Hoog Specialistisch Wonen (HSW)

Het doel van HSW is het creëren van tijdelijke hoog-specialistische woonplekken voor jongeren van 13 tot 18 jaar, waar deze jongeren kunnen verblijven tot 18 jaar en indien nodig langer, mits hun woonperspectief voor het 18e levensjaar helder is. Forse (gedrags)problematiek en een langdurige hulpverleningsgeschiedenis zijn gemene delers. Deze jeugdigen kunnen niet meer thuis (bij ouders of verzorgers) wonen en kunnen niet terugvallen op een steunend netwerk. Ook niet na inzet van het RST. Voor deze (kwetsbare) kinderen is het noodzakelijk dat er een passende alternatieve woonplek komt.

Om dit Hoog Specialistische Wonen te realiseren, willen we een aanbesteding starten.

Het HSW kan niet los gezien worden van andere ontwikkelingen binnen de JHRD, op het niveau van 3Noord (Groningen, Friesland, Drenthe (bijvoorbeeld de O3M voorzieningen en JH+)) en de landelijke hervormingsagenda. Wat die ontwikkelingen ook zijn en hoe die ook worden georganiseerd, de belangen van de jeugdigen dienen bij deze ontwikkelingen voorop te blijven staan.

Inkoopdoelstellingen

Wetende dat een klein/beperkt deel van onze Drentse jeugd een plek nodig heeft waar zeer intensieve begeleiding geboden kan worden, willen we in Drenthe (12) duurzame hoog-specialistische woonplekken realiseren voor Drentse jongeren met ernstige en complexe problematiek. Daarbij wordt ondersteuning vanuit verschillende expertises geboden (LVB, psychiatrie, orthopedagogiek) en bevinden de woonplekken zich op een locatie die - omwille van de te bieden intensieve ondersteuning - in nabijheid van andere verblijfsvoorzieningen ligt.

Met de voorgenomen aanbesteding HSW beogen we deze hoog-specialistische woonplekken in Drenthe te organiseren voor jeugdigen in de leeftijd van 13 tot 18 jaar (of onder de verlengde jeugdzorg tot 23 jaar) met de volgende kenmerken:

- Maximaal 4 woonplekken per locatie voor jeugdigen met ernstige en complexe problematiek;
- We starten met één locatie, waarbij er onder bepaalde voorwaarden en op den duur ruimte is om een vergelijkbare tweede of derde locatie op te starten;
- In principe voor Drentse jeugdigen, waarbij bij plaatsing gekeken wordt naar perspectief voor en belangen van de jeugdige (onder andere: zo thuis en huiselijk mogelijk, dichtbij eigen netwerk, passend bij de jeugdige en perspectief);
- Het belang van de jeugdige staat centraal;
- De begeleiding wordt vanuit de hierboven genoemde verschillende disciplines geboden, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van de specifieke jeugdige en gericht op het versterken van het gewone leven;
- De jeugdigen kunnen er voor langere tijd blijven wonen, zolang de individuele situatie van de jeugdige daar om vraagt;
- Woonplekken met perspectief op langdurig verblijf, met als voorwaarde dat het woonperspectief voor het 18e levensjaar duidelijk is (Wat is er nodig na je 18e?)

Overeenkomst

De intentie van de aanbesteding is dat de gemeente Hoogeveen in de rol van coördinerende gemeente namens de Jeugdhulpregio Drenthe 1 overeenkomst afsluit met een jeugdhulpaanbieder (eventueel als hoofdaannemer met onderaannemers) of combinatie van jeugdhulpaanbieders (met een penvoerder).

Omschrijving en afbakening in te kopen voorzieningen

Hoog specialistisch wonen richt zich primair op jeugdigen in de leeftijd van 13 tot 18 jaar (in het geval van verlengde jeugdzorg tot 23 jaar) met meervoudige en zeer complexe problemen die niet meer thuis (bij ouders of verzorgers) kunnen wonen en niet terug kunnen vallen op een steunend netwerk waar zij tijdelijk of structureel kunnen wonen.

Omschrijving doelgroep

Deze jeugdigen hebben behoefte aan een langdurige specialistische woonplek met kennis vanuit de verschillende jeugdhulp aanbieders, zoals j-GGZ, LVB-specialist, jeugdhulp(plus) en (woon)begeleiding, waarbij de hoog specialistische ondersteuning wordt gericht op het herstel van het gewone leven. Behandeldoelen worden geïntegreerd in het aanbieden van de hoog specialistische ondersteuning in het leefklimaat.

De complexiteit van de jeugdigen die in aanmerking komen voor deze voorziening zit in de combinatie van problemen op het gebied van psychiatrie, hechting, trauma, laag cognitief vermogen, ernstige gedragsproblemen, middelengebruik en grensoverschrijdend gedrag, en daarbij de langere periode waarin deze problemen al bestaan. Er zijn vaak emotie-regulatieproblemen ontstaan vanuit een combinatie van aanleg, trauma en een problematische hechting. Er is vaak een negatief zelfbeeld. Het steunsysteem van de jeugdige heeft laten zien onvoldoende te kunnen bieden op het gebied van opvoeding en ondersteuning. Vaak is er sprake van intergenerationele problematiek en/of een negatieve interactie met de omgeving waardoor de problematiek verergert. De draagkracht van het netwerk is vaak al langere tijd overschreden. Soms heeft een jeugdige überhaupt nauwelijks nog een steunend netwerk. Deze jeugdigen en hun ouders hebben meestal al een uitgebreide hulpverleningsgeschiedenis waardoor het vertrouwen in hulpverlening beschadigd is.

De jeugdigen hebben moeite met reflectie en het overzien van de consequenties van hun handelen op lange termijn of zijn onvoldoende in staat hiernaar te handelen door een hoge mate van impulsiviteit en gebrekkige zelfbeheersing. Al dan niet in combinatie met een hoog niveau van ervaren stress. Gedragsveranderingen komen langzaam en beperkt tot stand. Zij ontregelen snel en vragen een intensieve begeleiding, nabijheid en een lange adem.

Deze doelgroep vraagt om langdurig hoog specialistische ondersteuning en begeleiding in het woonklimaat omdat:

- De problematiek langdurig is en snel herstel niet realistisch is gebleken.
- De jeugdige om een langdurige positieve relatie met een opvoeder vraagt terwijl gebleken is dat deze zeer moeilijk vorm te geven is. Dit vraagt om specifieke pedagogische kwaliteiten, een hoog reflectievermogen, sterke eigen emotieregulatie, affiniteit met de doelgroep, een gerichtheid op de relatie en echtheid in contact.
- De mate van onveilig gedrag dermate hoog kan zijn dat specialistische kennis, vaardigheden en faciliteiten nodig zijn om deze te kunnen hanteren.

Kennis van meerdere organisaties (LVB, psychiatrie, orthopedagogiek) dient gebundeld te zijn.

- Het is aannemelijk dat individuele behandeling in meerdere fases van de ontwikkeling van deze jeugdigen noodzakelijk is. Deze behandeling moet geïntegreerd kunnen worden in het woonklimaat en de opvoeding. Dit vraagt om specialistische vaardigheden en kennis van de pedagogische begeleider zodat op indicatie specifieke ondersteunende interventies in de woonomgeving geboden kunnen worden. Het leefklimaat is erop gericht dat jongeren stabiliseren en toewerken naar een zo zelfstandig mogelijk leven.

Het perspectief van deze jongeren is naar verwachting een RIBW-achtige setting (beschermd wonen) of eventueel zelfstandig wonen met ambulante begeleiding of kamertraining centra. Door het wonen binnen een HSW is de verwachting dat het vinden van woonplekken in volwassen zorg makkelijker wordt omdat stabilisatie en zo nodig behandeling heeft plaatsgevonden.

Omschrijving locatie

De duurzame woonplekken zijn gericht op het stoppen van de verplaatsingen van de jongere doordat de benodigde, domein overstijgende expertise en kleinschaligheid aanwezig is om voor jongeren, met een sterke gedragsproblematiek mogelijk in combinatie met een licht verstandelijke beperking en psychiatrie, een duurzame plek te bieden met als uitgangspunten:

- Zo thuis als mogelijk
- Kleinschalig (maximaal 4 woonplekken per woonvoorziening)
- Perspectief gericht op herstel van het normale leven
- Normaliseren (versterken van het gewone/normale leven)
- Niet het kind reist maar de expertise
- Beweging '0' (door)plaatsingen
- Eigen netwerk centraal > focus op versterken netwerk

Onder "Zo thuis en huiselijk mogelijk" verstaan we: huiselijk van aard en ook als zodanig ingericht. Voorzieningen als school, werk, sport e.d. zijn door de jeugdige zelfstandig te bereiken. Er is draagvlak in de buurt voor de woonplek en de jongeren woont op reisafstand van zijn of haar netwerk.

Daarnaast moet de noodzakelijke ondersteuning flexibel en snel ingezet en afgeschaald kunnen worden. Daarvoor is het van belang dat de locatie zich bevindt in de buurt van andere zorglocaties van waaruit bijgesprongen kan worden, bijvoorbeeld bij crises of in de nacht.

Toeleiding van jeugdigen naar de voorzieningen

Een hoog-specialistische woonvoorziening als omschreven vraagt ook een breed gedragen en onderbouwde verwijzing gezien de schaarste van de plekken en de complexiteit van de doelgroep. Daarom kunnen Jeugdigen/jongeren alleen via de Drentse Experttafel (DExT) in aanmerking komen voor een hoog specialistische woonplek.